

ЩОДО ПИТАННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТОРГОВЕЛЬНОЇ МАРКИ В УКРАЇНІ

Реалізація інноваційної моделі розвитку економіки України передбачає створення сучасної системи нормативного регулювання відносин у сфері інтелектуальної власності. Перші кроки в цьому напрямі були зроблені з прийняттям нового Цивільного кодексу України у 2003 році, в якому відносини у сфері інтелектуальної власності вперше були зафіксовані в книзі четвертій «Право інтелектуальної власності», що свідчить про їх велику значущість у сфері приватного права.

За останні роки в Україні відбулося оновлення законодавства, а також прийнято низку спеціальних законів та підзаконних нормативно-правових актів, які деталізують положення Цивільного кодексу України щодо нормативного регулювання відносин в галузі охорони результатів творчої діяльності та в яких більш менш враховані європейські стандарти. Зазначені закони виключили застарілі поняття та розширили перелік спеціальних термінів, нормативне визначення яких закріплено в кожному зі спеціальних законів. Проте, така заміна термінів відбулася не повною мірою. Зокрема, Закон України «Про охорону прав на знаки для товарів та послуг» від 15 грудня 1993 року зі змінами та доповненнями, продовжує оперувати категорією «знак для товарів і послуг», хоча в новітньому Цивільному кодексі України відносно знаку для товарів та послуг вживається термін «торговельна марка».

Термін «торговельна марка» є прямим запозиченням із англійської мови (від англ. терміна *'trademark'*). По суті, термін «знак для товарів і послуг» та «торговельна марка» означають одне і те саме поняття і тому можуть вживатися як синоніми. Слід зауважити, що знак для товарів і послуг є засобом індивідуалізації товарів та учасників господарського

обігу й, із законодавчої точки зору, є об'єктом права інтелектуальної власності, зокрема його відносять до інституту засобів індивідуалізації учасників цивільного обігу, товарів і послуг.

У науковій літературі головною проблемою пов'язаною з термінами «товарний знак» і «торговельна марка», вважають неоднозначність правового співіснування двох груп законодавчо закріплених понять, таких як «знак» і «марка», «товарний» чи «торгівельна». Таким чином, на сьогодні склалася ситуація, коли в одній правовій дійсності існують два поняття, а саме: «знаки для товарів і послуг» (або товарний знак) та «торговельна марка». Проте відповідно до нових Цивільного та Господарського кодексів України дані поняття є синонімічними, а отже, їх використання не повинно створювати ніяких проблем на практиці. Деякі науковці вважають, що поняття «знак для товарів і послуг» у правовому значенні є більш вдалим, оскільки воно базується на міжнародних нормах, які мають пріоритет перед нормами національного законодавства України. Поняття ж «торговельної марки» більшою мірою розкриває економічний зміст та значення товарних знаків та знаків обслуговування.

Однак вважаємо за потрібне наголосити на пріоритетності норм Цивільного кодексу над нормами спеціальних законів, зокрема відповідно до статті 4 Цивільного кодексу України «ЦК України є основним актом цивільного законодавства. Якщо суб'єкт права законодавчої ініціативи подав до Верховної Ради України проект закону, який регулює цивільні відносини інакше, ніж цей Кодекс, він зобов'язаний одночасно подати проект закону про внесення змін до Цивільного кодексу України». Вказана норма стосується також і термінологічного апарату, запровадженого законопроектом, який має відповідати Цивільному кодексу України.

В цілому чинне законодавство України відповідає міжнародним стандартам у сфері інтелектуальної власності, проте як вбачається з вищевикладеного, воно ще потребує вдосконалення, зокрема шляхом приведення у відповідність всередині національного законодавства.